

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele Cally • Číslo 159 • Vychází 29. října 2016

Milí čtenáři,

sláva to byla a je veliká; menzelovsko-hrabalovské Ostře sledované vlaky spatřily světlo světa právě před půlstoletím a vzápětí získaly Oscara jako tehdy nejlepší film neanglického „zbytku světa“. Letos v září se na železniční stanici Loděnice u Berouna, kde se film kdysi natáčel, konala vzpomínková slavnost za přítomnosti žijících protagonistů toho mimořádného uměleckého počínu. Dorazili a pózovali Jiří Menzel, Václav Neckář, Josef Somr a Naďa Urbánková (viz první foto), došlo i na odhalení pamětní desky. Člověk by řekl, že žijeme ve společnosti, která dokáže spojení velkého kumštu s takovým fenoménem, jako je železnice, patřičně ocenit a využít. Naše rodina právě s touhle představou do Loděnic vyrazila už v červenci v rámci naší dovolené na Berounsku. Byli jsme vybaveni i jen pár let starou informací, že uvnitř nádraží existuje tabule, jež film obsáhle připomíná textem i obrazem. Jenže mezitím čas (totiž ČD-SŽDC) oponou trhnul: nádraží v Loděnicích dostalo modernizovaný peron, ovšem budova (a s ní související staniční objekty) zeje ošuntělou prázdnotou a návštěvníkům-cestujícím nastavuje tvář horší než za okupace (viz druhé foto).

A tak mně vrtá hlavou, jak by to asi vypadalo, kdyby takovéhle nádraží s takovouhle historií měli v nějaké dvoutisícové obci kdekoli na západ či na jih od našich hranic. Tak především: už u příjezdových komunikací by na nás čekaly příslušné informační cedule se šípkami. Ulice vedoucí od dálničního sjezdu k nádraží by se jmenovala Hrabalova. Podstatná část nádražní budovy by byla ponechána v podobě ze 60. let; její druhá část (či sousední skladiště) by byla proměněna v muzeum s modelovým kolejištěm a s expozicí o filmu: také by se tu z něj promítaly vybrané sekvence a připomínaly by se též jiné české (československé) zářezy na oscarové pažbě. Nechyběl by pult s prodávanými i rozdávanými materiály o historii zdejší trati a o smyslu železniční dopravy ve 21. století či s modely dobových železničních vozidel i nádražíček.

Radnice by pořádala festival krátkých amatérských filmů s eko-dopravní tematikou, škola by organizovala dětskou výtvarnou či fotografickou soutěž o železnici a místní sdružení Matky za udržitelnou dopravu by nabízelo veřejnosti besedy s pamětníky filmovacích dnů. Připadá vám to praštěné? Tak musím prozradit, že jsem si to tak úplně nevymyslel. Před asi dvaceti lety jeden renomovaný žurnalista stvořil vydařený fejeton o tom, jak německé město Hameln přesně v tomto stylu využívá tamější pověst o krysaři. A železnice, jak jistě uznáte, je proti krysaři mnohem lepší ekotéma.

Tomáš Malina

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Calla slaví čtvrtstoletí práce pro přírodu ..... str. 2-4
Pozvánky na akce ..... str. 21-25

Calla slaví čtvrtstoletí práce pro přírodu

Českobudějovická nezisková organizace Calla v letošním roce slaví dvacet pět let své existence. Bylo to právě v říjnu 1991, kdy se v salóncu českobudějovické restaurace Máj sešla ustavující valná hromada „Kanceláře pro ochranu přírody Calla“.

Dalibor Stráský, který byl jedním z zakladatelů a posléze dlouholetým předsedou, řekl: *„Callu jsme zakládali v době, kdy vznikala celá řada podobných organizací. Určitě jsme měli ambici založit něco trvalejšího, ale na dvacet pět let tehdy nikdo z nás nepomyslel. Podařilo se zapojit lidi, kteří mysleli také více do budoucna, a proto Calla bez úhony přestála postupný odliv zakladatelské vlny. Jistě tak nebude problém oslavovat i další kulatá výročí.“*

Calla se od počátku věnovala zejména dvěma tématům – ochraně přírody a energetice, kterým zůstala věrná dodnes. K její činnosti neodmyslitelně patří jak práce při ochraně cenné přírody v terénu, tak i oponování projektům, které by mohly jihočeskou přírodu poškodit. Ve svých aktivitách se zasazuje o zásadní přechod od plýtvání energií k úsporám, o výraznější využívání obnovitelných zdrojů a kroků vedoucích k ochraně klimatu Země.

V roce 2004 se Calla stala ekoporadnou a o rok později byla jedním ze zakládajících členů jihočeské krajské sítě environmentálních center Krasec. Mimo to se aktivně zapojuje do práce celostátní asociace ekologických organizací Zelený kruh. Pro veřejnost pořádá cyklus pravidelných besed Zelené čtvrtky a cyklus přírodovědných vycházek. Od roku 1999 vydává Calla zpravodaj Ďáblík, který je dnes elektronickým měsíčníkem.

Edvard Sequens, dnešní předseda Cally řekl: *„Není mnoho ekologických organizací, vzniklých v letech kvasu po roce 1989, které vydržely a stále pracují do dnešních dnů. Zájem o naši práci ve prospěch přírody je pro nás motivem hledat cesty, jak ji i nadále poskytovat.“*

Nejvýznamnější úspěchy Cally v uplynulých 25 letech:

- Pomohli jsme chráněné přírodě v Národní přírodní rezervaci Brouskův mlýn na říčce Stropnici.
- Uhájili jsme vzácnou přírodu vojenského újezdu Boletice a šumavské Smrčiny před projekty lyžařských areálů.
- Prosadili jsme přijetí Vojenského výcvikového prostoru Boletice do soustavy Natura 2000 a jeho vyhlášení za ptačí oblast i evropsky významnou lokalitu.
- Trvalým tlakem jsme přispěli k legislativním změnám na podporu přírodě blízké obnovy po těžbě surovin.
- Podílíme se na několika projektech přírodě blízké obnovy, např. v pískovně Cep II.
- Dlouhodobě pečujeme o několik přírodovědně cenných pískoven, mimo jiné jsme se v nich výrazně podíleli na ochraně břehulí a stabilizaci jejich jihočeské populace.
- Uchránili jsme stovky stromů před zbytečným pokácením.
- Pomohli jsme při záchraně údolí Rudolfovského potoka před další zástavbou, při ochraně jihočeské krajiny dominující Kleti před dalším vysílačem a před řadou dalších staveb, které zasahovaly do těch nejvzácnějších míst jihočeské přírody.
- Vytvořili jsme první atlas obnovitelných zdrojů energie v Jihočeském kraji a množstvím aktivit – od publikací a přednášek až po exkurze jsme přispěli k rozvoji tohoto nového odvětví v tuzemsku.
- Napomohli jsme „obrousit“ třecí plochy mezi investory do obnovitelných zdrojů (zejména větrné

energetiky) a ochranou přírody a krajiny.

- I díky našim aktivitám došlo k zastavení či odložení plánů na další těžbu uranu v České republice.
- Pomocí starostům a lidem z desítek obcí, které jsou ohroženy stavbou konečného hlubinného úložiště pro vysoce radioaktivní odpady jsme zmenšili riziko, že výsledné řešení nebude respektovat rozhodnutí dotčených komunit.
- Přispěli jsme k diskusi o ekonomických i bezpečnostních otázkách jaderné energetiky.
- Přírodovědné vycházky (od roku 2008) a besedy z cyklu Zelené čtvrtky (od roku 2002) se staly vyhledávanými formami osvěty ve prospěch ochrany přírody a životního prostředí nejen pro českobudějovickou veřejnost.
- Pomohli jsme v začátcích řadě lokálních občanských sdružení, z nichž mnohá stále hájí přírodu a životní prostředí v jihočeských městech a obcích i ve volné krajině.
- Ekoporadna Cally zodpověděla od roku 2004 přes tři tisíce dotazů.

Jiří Řehounek a Edvard Sequens

FOTOBLOG

Calla slavila pod širým nebem

Oslava Cally se tentokrát uskutečnila ve slunnou neděli 25. září tam, kde to máme nejraději, tedy v přírodě. Konkrétně v údolí Rudolfovského potoka nedaleko Českých Budějovic, které jsme si odpoledne nejprve prošli a díky průvodnímu slovu našeho kolegy Jiřího Řehounka a Elišky Štěpánové z místního spolku Náš domov jsme se seznámili s významnými krajinnými prvky, přírodními druhy a historií sporu o jejich ochranu.

Vlastní slavení se poté konalo u rybníka Jarval u ohně, pohoštění a vzpomínání na roky minulé. Moc děkujeme našim členům a přátelům za to, že dorazili a pomohli nám prožít velmi příjemný podvečer a večer. Zvláštní poděkování pak patří Romaně a Martinovi Panským a jejich rodinným příslušníkům za skvělou přípravu.

Edvard Sequens, foto Jana Sequensová, poslední ve výběru pak Jiří Řehounek

Kačeři, včely a mravkolvi

Už druhým rokem ukrývá ve spolupráci s Callou kolega Oldřich Nedvěd v zajímavých jihočeských pískovných plastové krabičky („cache“) s notýskem („logbookem“) a rozličnými poklady, např. dřevěnými kolečky s obrázkem („CWG“). Podle souřadnic ty krabičky potom hledají tzv. geocacheři (neboli zkráceně a počeštěně „kačeři“).

Místa vybíráme tak, aby jejich okolí potřebovalo řádně pošlapat. Snažíme se tak o uchování písčin a otevřených suchých trávníků, na něž jsou vázány ohrožené druhy a která by jinak zarůstáním postupně zmizela. Už druhým rokem se snažíme vyzorovat, jaký vliv „kačeři“ na místa v okolí „kešek“ mají. Běháme kolem nich se sítkou, klademe žluté misky pro odchyt hmyzu, snímujeme vegetaci. Někdy ale stačí mít oči otevřené a podaří se odkrýt úplně novou souvislost, kterou jsme nečekali.

Ve lžinské pískovně je „keška“ umístěná ve svahu, po kterém se k ní chodí. Letos jsem si všiml, že jak svah více eroduje, vytváří se na jeho horní hraně převis, do něhož drobné samotářské včely hrabou nory.

Při hrabání nor vypadává pod převis jemný písek, který se pod ním hromadí. A v tom jemném písečku se letos objevily trychtýřky mravkolvích larev, známých „tútíneků“ z Ferdy mravence.

Do letoška jsem mravkolvy v této pískovně nikdy neviděl, přestože ji několikrát ročně podrobně procházím. Samozřejmě to neznámá, že by tam mravkolvi dříve nežili, jejich výskyt však musel být velmi vzácný. A najednou, několik měsíců od ukrytí „kešky“, se jich ve stěně objeví desítky. Zdejší písek má hodně jílových částic, takže není úplně vhodný

k hloubení jamek. Mravkolvi proto využili kombinaci čerstvě vyhrabaného materiálu a sucha pod převisem.

Z hlediska ekologického se vlastně jedná o vzájemně výhodný, ale volný mezidruhový vztah, z něhož mají všichni zúčastnění prospěch. „Kačeři“ si odnesou zážitky a najdou poklad, samotářské včely mají udržované místo k hnízdění a mravkolvi suchý a jemný písek pro hloubení pastí. Prostě taková netradiční forma protokooperace.

Jiří Řehounek

Více informací o Pískovně Lžín se dozvíte zde: <http://calla.cz/piskovny/praxe-lzin.php>. Chcete-li podpořit činnost Cally v ochraně přírodovědně cenných pískoven, můžete využít číslo účtu 3202800544/0600 (ochrana pískoven má variabilní symbol 222).

Záložky do „kešek“

Kromě nových cachí jsme letos pro geocachery připravili ještě jednu novinku. Čas od času se v našich „keškách“ objevují záložky do knížek s perokresbami a odkazem na web Cally. Jedna ze záložek obsahuje motivy zajímavých pískomilných organismů (svižníka polního, ploskočelky šestipásé a třezalky rozprostřené), zatímco druhá vybízí k žádoucímu narušování okolních písčitých ploch (Strhni mě!, Sjed' mě!, Rozhrab mě!). Autorkou obrázků je naše dvorní grafička Lenka Pužmanová.

Jiří Řehounek

Známí herci, zpěváci, spisovatelé a dalších 61 139 lidí vyzvalo peticí ministra Richarda Brabce, aby dal větší prostor divočině v NP Šumava

Režisér a scénárista Václav Chaloupek, herec a hudebník Vojtěch Dyk, dokumentaristka Olga Sommerová, a herci Kryštof Hádek, Lenka Krobotová, Táňa Fischerová a Jan Novotný spolu se zástupci petičního výboru Jaromírem Bláhou z Hnutí DUHA a hercem Petrem Vackem dnes peticí apelovali na ministra Richarda Brabce, aby se osobně zasadil o rozšíření prostoru pro divokou přírodu a omezení zástavby v Národním parku Šumava. Petici, kterou podepsalo dalších 61 139 signatářů, převzal v zastoupení ministra Brabce jeho náměstek Vladimír Doležal.

Apely kulturních osobností k panu ministru prostřednictvím jeho náměstka vyjádřil Vojtěch Dyk slovy: „Zmínil jste Václava Havla. Ten na mě působil tak, že realitu přizpůsoboval svým ideálům a ne opačně. Nepřizpůsobujte ideály realitě, ale realitu ideálům. A ideál je čistá příroda bez zásahů. To je Vaše práce a my jsme tu s Vámi na jedné lodi.“

Poslanci budou o novele zákona o ochraně přírody, která stanovuje nová pravidla péče o naše národní parky, rozhodovat pravděpodobně tento měsíc. A právě ministr má klíčový vliv na to, jak hlasování o novele dopadne.

Zástupci petičního výboru i kulturní osobnosti požádali ministra Richarda Brabce, aby v poslanecké sněmovně zamezil dalším odkladům závěrečného hlasování o novele a jejích pozměňovacích návrzích, aby se zasadil o její schválení a především pak podpořil požadavky petice, které v podobě pozměňovacích návrhů předložil poslanec Jiří Junek (KDU-ČSL). Petice žádá poslance a senátory, aby přijali takový zákon, v němž v národním parku Šumava:

- bude hlavním cílem ochrana přírody; ostatní činnosti budou možné do míry, jež neohrozí vzácnou přírodu;
- bude jako území ponechané přírodě ihned ochráněno alespoň 30 % národního parku a stanoveno jeho postupné rozšíření na nejméně 50 % do roku 2030 tak, jak určoval plán péče o národní park a jak je to obvyklé v ostatních evropských národních parcích;
- bude omezena další výstavba tak, aby nezničila cennou šumavskou krajinu.

Petici za dobrý zákon o národním parku Šumava již projednali poslanci, v současnosti se jí zabývají senátoři. Počet podpisů pod petici přitom neustále narůstá. Více než 61 000 podpisů je zdaleka nejvíc co měla petice apelující na ochranu přírody v konkrétním místě za posledních deset let.

Petici podepsalo také 54 osobností kulturního života, jejich zástupci dnes osobně přišli před ministerstvo životního prostředí apelovat na ministra Richarda Brabce. Mezi další významné signatáře patří například dramatik a textař Jiří Suchý, zpěvačka Marta Kubišová nebo herci a herečky Ivan Trojan, Aňa Geislerová, Tatiana Vilhelmová, Alois Švehlík, Jiří Štěpnička, Miroslav Krobot, Vladimír Javorský, Bára Hrzánová, David Prachař, Martha Isoová nebo Linda Rybová.

K rozšíření území ponechaného přírodě v NP Šumava [vyzvalo](#) nedávno Českou republiku také třicet dalších států a přes 400 odborných institucí na Světovém kongresu ochrany přírody v rezoluci Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN).

V návrhu vládní novely zákona o národních parcích, kterou připravil právě ministr Richard Brabec a o níž mají poslanci hlasovat, je beze zbytku naplněn pouze první ze tří požadavků petice. Pozměňovací návrhy Jiřího Junka se snaží vyjít vstříc dalším dvěma požadavkům. Žádají doplnit vládní návrh o jasný závazek ponechat přírodě nejméně polovinu národního parku Šumava, a to kompromisně do dvaceti let od schválení novely. Podobný termín - do roku 2030 byl zakotven v dlouhodobém plánu péče o Šumavu, který byl schválen za vlády Miloše Zemana a až donedávna nebyl zpochybňován.

Ochranu šumavské krajiny před developerskou a jinou nevhodnou zástavbou žádá poslanec Jiří Junek v souladu s peticí zajistit úplným zákazem prodeje státních pozemků v národních parcích, omezením nové výstavby ve volné krajině národních parků a omezením dalšího rozšiřování zastavěného území a zastavitelných ploch obcí. Všechny návrhy poslance Junka již dříve v rozpravě během třetího čtení [podpořila také TOP09](#).

Pozměňovacím návrhům poslance Jiřího Junka, které se velmi blíží požadavkům petice, již dříve vyjádřili podporu mj. Komise pro životní prostředí Akademie věd ČR bývalý ministr životního prostředí Ladislav Miko nebo předseda platformy Vědci pro Šumavy prof. RNDr. Jakub Hruška CSc..

Obrovský počet lidí, kteří petici podepsali, vyvrací hlasitý, ale mylný názor několika jihočeských a západočeských politiků, že by o Šumavě měli rozhodovat oni, spříznění starostové některých tamějších obcí či regionální bossovové. Ze samotného názvu chráněného území „národní park“, hodnot území i jeho mezinárodního uznání a z občanské podpory vyjádřené v petici plyne, že význam území zdaleka přesahuje šest obcí s devíti sty obyvateli, které leží v národním parku. Požadavky petice mají podporu i řady lidí ze Šumavy.

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů Hnutí DUHA a člen petičního výboru, řekl: „Není náhoda, že petici za kvalitní ochranu přírody, rozšíření území pro divočinu a zamezení developerské a jiné nevhodné zástavby v Národním parku Šumava podepsala spolu s více než jednašedesáti tisíci lidmi také řada osobností kulturního života včetně mnoha herců Národního divadla. Krásná a divoká příroda Národního parku Šumava je naším národním přírodním pokladem a dědictvím stejně jako korunovační klenoty a Národní divadlo jsou naším kulturním pokladem a dědictvím. A stejně tak bychom si jich měli vážit a ochraňovat je. Ministr Richard Brabec je

klíčovým mužem, který jejich ochranu buď zajistí, anebo zůstane s jinak dobrým zákonem jen na půli cesty a druhou polovinu pole přenechá svým nástupcům pro další tahanice s těžaři, developery a pozemkovými spekulanty.“

Petr Vacek, herec a člen petičního výboru, řekl: „Boj za národní park na Šumavě je pro mě boj za národní identitu. Nás Čechy určuje naše země - česká příroda, naše kultura a naše dějiny. Mizí-li cokoli z toho, mizí česká identita.“

Lenka Krobotová, divadelní a filmová herečka, řekla: „K Šumavě mám blízký vztah, to mi můžete věřit: Moje babička se na Šumavě narodila a právě Šumava i ve mně už od malička vypěstovala blízký vztah k přírodě a hlavně obrovskou úctu k ní – že je potřeba se před ní sklánět a ne se jí snažit dirigovat a utvářet ku obrazu svému, navíc, nedejbože, pro finanční prospěch. To ostatně dnes už skoro nikde jinde než v národních parcích ani možné bohužel není a o to víc bychom si měli přírodu v národních parcích hýčkat. Ale takovou, jaká přirozeně je – divokou, ne tam stavět disneyland! A když se občas dočtu nebo doslechnu, co jsou na dané téma občas schopni vyslovit např. prezident Zeman nebo jeho předchůdce Klaus a jiní přední politici této země, totiž že příroda je snad nepřítel, že národní park Šumava je potřeba zrušit, že ochránce přírody by bylo nejlépe upálit, z toho je mi hodně úzko a důrazně to odmítám, protože k takovým postojům já a můj muž svoje děti rozhodně vychovávat nebudeme! Povedeme je k tomu, aby do divoké přírody jezdili, chovali se k ní nanejvýš šetrně, poznali její svobodu a vážili si jí. Víc jim říkat nebude potřeba. Ostatní pochopí sami.“

Václav Chaloupek, režisér a scénárista a signatář petice, řekl: „O šumavskou přírodu jsem se začal hlouběji zajímat až na počátku 90. let, kdy jsem jako redaktor ČT natáčel stříhání ostatních drátů, otevírání zrušeného vojenského újezdu veřejnosti, zakládání národního parku, počátky kůrovcové kalamity i události a polemiky s ní spojené. Později jsem zde natáčel večerníčky a pořady pro děti s medvědy, rysy, vydrami, vlky a dalšími zvířaty. S kamerou i bez ní jsem zde viděl tokat tetřívky, tetřevy i troubit jeleny na zapadlých rašeliništích, znám místa, kde brzy z jara kvetou šafrány, vstavače a další orchideje a k podzimu hořce,

lokality často jediné a poslední u nás. Chodil jsem Šumavou v každém ročním období, v každém počasí i každou denní dobu a přesto si netroufám tvrdit, že ji znám a že jí rozumím. Nechápu chytrolíny, kteří se nad ní proletí vrtulníkem nebo se podívají poprvé v životě na pár kopců z okna auta a hned ví, co je třeba dělat, a znají řešení. Myslím, že pokud něco šumavské přírodě neprospívá a ohrožuje ji, je to pohled ekonoma, podnikatele, developera nebo toho, kdo chce okamžitým rozhodnutím a zásahem řešit situaci. Pokud něco šumavská příroda potřebuje, je to ČAS a snaha hledat řešení, které by vedlo k harmonickému soužití přírody s lidmi, kteří zde mají domov nebo sem jezdí hledat klid.“

Kryštof Hádek, herec a signatář petice, řekl: „Šumavská příroda by měla dostat šanci na svůj život, na svůj rytmus obnovy. Zvládne to určitě lépe bez zásahu člověka a neviditelné ruky trhu, která je horší než kůrovec. Myslím, že se nám pak bohatě odmění.“

Olga Sommerová, dokumentaristka a signatářka petice, řekla: „Šumava je naše rodinné stříbro, zabraňme, aby bylo vydáno napospas kořistníkům a develoupežníkům.“

Táňa Fischerová, herečka a spisovatelka, řekla: „Petici jsem podpořila proto, že to slabé, kam patří příroda, má slabý hlas proti penězům a zájmům zisku. A také proto, že politici málo naslouchají hlasu přírodovědců, kteří vědí, o čem mluví.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

ZELENÉ PERLY ZA ROK 2016

„Jako krajského zastupitele mě uráží, když o našem správním celku rozhodují od zeleného, a to doslova, stolu v Praze. Navíc, když se veřejně mluví o úlitbě ministra financí A. Babiše zeleným aktivistům, kdy udělal ministrem životního prostředí šéfa chemiček z Agrofertu, R. Brabce. Dnes se tomu neříká obchod nebo kšeft, to je příliš srozumitelné, říká se tomu anglicky deal. Já vám dám Šumavu - rozuměj zeleným aktivistům) - vy dáte pokoj mým chemičkám. To vše pod taktovkou státu.“

Jan Váňa, předseda oblastního sdružení ODS České Budějovice (z článku "Zápas o Šumavu je zápasem o svobodu")

<http://www.ods.cz/os.ceske.budejovice/clanek/12373-zapas-o-sumavu-je-zapasem-o-svobodu>

„Při dnešních znalostech dokážeme využít i schnoucí dřevo a z výtělu z prodeje bychom mohli nakoupit nebo vyprodukovat sazenice nových zdravých stromů. Namísto toho je v oblasti narušena funkce udržitelnosti vodních zdrojů. V suchém lese ji nemá co zdržet. Mění se ráz krajiny, reklamu si dělají různí aktivisté, ale se životem a zdravým životním prostředím to nemá nic společného.“

Pavel Talíř, starosta Kaplice, <http://www.paveltalir.cz/index.php/2016/05/05/zivotni-prostredi-na-jihu-systematicky/>

Vláda navrhuje neprůhledné rozhodování o stavbách

Vládní návrh na zásadní novelu stavebního zákona je v rozporu s programem vlády a názory veřejnosti. Paradoxně vede ke složitějšímu, rizikovějšímu a méně transparentnímu rozhodování o stavbách, k oslabení veřejné kontroly a v důsledku také ke zbytečnému zhoršování stavu životního prostředí, varují ekologické

organizace. Zatímco avizované spojení územního a stavebního řízení zákon umožňuje již dnes, složité výjimky a nové úřední postupy by přinesly zmatek, nejistotu a v konečném důsledku zpomalení rozhodování.

Kvůli mnoha novým výjimkám a zvláštním režimům rozhodování je návrh novely stavebního zákona v rozporu se zadáním vlády, s návrhy investorů i doporučeními ekologických organizací. Ti všichni požadovali zjednodušení, sjednocení a zpřehlednění stávající legislativy. Novela navíc skrytě omezuje možnosti lidí hájit svá práva, takže je i v rozporu s programovým prohlášením vlády, které uvádí: „Vláda zachová současnou legislativně zaručenou úroveň občanských práv týkajících se životního prostředí ...“.

Za problematické považují ekologické organizace zejména tyto body:

Posílení střetu zájmů při rozhodování o elektrárnách a dálnicích

O konečné podobě dopravních a energetických staveb mají podle novely i nadále rozhodovat ministerstva dopravy a průmyslu a obchodu. Nově by navíc povolovala také jejich umístění. Ovšem podle zadání vlády měly o těchto (i ostatních) stavbách rozhodovat stavební úřady. Vedle výrazného zjednodušení rozhodování by byl také odstraněn střet zájmů, kdy například ministerstvo dopravy plánuje dopravní stavby, připravuje je a pak si je samo sobě povoluje. Novela ale tento střet naopak posiluje.

Zrušení povinnosti svolat ústní veřejné projednání projektu

Veřejné jednání v rámci posuzování vlivu staveb na životní prostředí (EIA) je důležité pro osobní seznámení veřejnosti se stavbou a s investorem. Zároveň může sloužit jako nástroj překonávání nedorozumění mezi ním a veřejností již od počátku, což je prospěšné pro obě strany. Zrušení povinnosti slyšení pořádat by výrazně omezilo účast veřejnosti při rozhodování úřadů.

Zrušení možnosti uložit investorovi zpracování variant záměru

Krajský úřad či MŽP nyní mohou v rámci procesu EIA uložit investorovi zpracovat účelné a technicky možné varianty stavby/technologie s ohledem na jejich vliv na životní prostředí. Novela to přímo zakazuje, takže nebude možné za účasti veřejnosti vybrat nejvhodnější variantu a splnit tak základní princip procesu EIA. Varianty se mají posuzovat jen u stavebních záměrů s vlivem na evropsky chráněná území, neboť to výslovně evropská legislativa požaduje. Došlo by tak k omezení účasti veřejnosti, neboť lidé by se již nemohli vyjadřovat k variantám.

Omezení možnosti navrhnout zrušení špatného územního plánu

Návrh na zrušení územního plánu nebo jiné územně plánovací dokumentace budou nově moci podat pouze ti, jejichž vlastnická práva jsou dotčena a zároveň podali v průběhu projednávání námitku či připomínku. Dosud přitom návrh mohl podat i ten, kdo je dotčen např. na svém právu na zdravé životní prostředí. To novela zakazuje. Omezuje tak veřejnou kontrolu a vytváří nerovnost před zákonem, která je v rozporu s ústavním pořádkem a mezinárodními závazky ČR [1]. Navíc novela nepřiměřeně zkracuje lhůtu, ve které lze návrh na zrušení podat (jen do 6 měsíců od schválení oproti stávajícím 3 rokům).

Kácení dřevin bez účasti veřejnosti

Rozhodnutí o kácení dřevin kvůli stavbám se má nově stát jen závazným stanoviskem. To však připravuje a vydává úřad sám na základě žádosti investora, tj. bez účasti veřejnosti. Občané se tak nebudou moci ke kácení přímo vyjádřit. Přitom právě o veřejnou zeleň ve svém okolí se lidé zajímají nejvíce.

O soukromých palácích už úřady rozhodovat nebudou

Mezi stavby, pro které se nevyžaduje ani ohlášení stavebnímu úřadu, jsou v novele zařazeny veškeré bazény a skleníky „na pozemku rodinného domu“ a dále „stavby pro rodinnou rekreaci“ bez jakéhokoliv omezení velikosti. Dále bude možné stavět rodinné domy a stavby bez ohledu na velikost pouze na základě ohlášení, což bylo dosud možné jen, pokud nebyly větší než 150 m² (paradoxně podmínka do 150 m² zůstala u bytových domů). Není důvod, proč by rodinné vily měli být povolovány jednodušeji než bytové domy.

Práva nájemníků stále ignorována

Novela stále neřeší dlouhodobý problém nesouladu české právní úpravy s požadavky Listiny základních práv a svobod a s Aarhuskou úmluvou (o účasti veřejnosti na rozhodování v otázkách životního prostředí), na který ve svém doporučení upozornil i Výbor pro dodržování této úmluvy. Totiž, že územního i stavebního řízení se ze sousedů, jejichž životní prostředí je záměrem dotčeno, mohou účastnit jen ti, kdo mají v místě věcná majetková práva, nikoliv tedy např. nájemníci. Je to stejné, jako kdyby se vrátil majetkový census ve volbách — kdo má větší majetek, má víc hlasů ve volbách, a „bezzemci“ nemají hlas žádný. Jedná se o jasný rozpor s požadavky kladenými na demokratický a právní stát.

Většina uvedených bodů je v rozporu s [programovým prohlášením vlády](#), které jakékoliv omezení účasti veřejnosti na rozhodování výslovně vylučuje. Deklarovaný závazek vlády má přitom oporu i v názorech občanů. Podle výsledků průzkumu veřejného mínění (<http://bit.ly/pruzkumEIA>), který v dubnu 2016 zpracovala agentura Stem/Mark, více než dvě třetiny dotázaných se domnívají, že veřejnost by měla mít možnost vyjadřovat se ve všech povolovacích řízeních velkých staveb.

Snaha výjimečným postupem vyřadit z rozhodování obce a občany může být odůvodňována předpokladem, že jejich připomínky by mohly rozhodování prodloužit. Ve skutečnosti ale o využití či nevyužití připomínek a o délce řízení rozhoduje příslušný úřad. Případné odvolání účastníků řízení může následně uspět jen tehdy, je-li vydané úřední rozhodnutí nezákonné. Soud může nezákonné povolení ke stavbě zrušit v zákonné lhůtě nejpozději do 3 měsíců. Ostatní zdržení nesouvisí s účastí veřejnosti, nejčastěji vznikají v důsledku chyb investora při přípravě dokumentace. Příčiny zdržování staveb stručně ukazuje infografika (<http://bit.ly/infolistEIA>).

Daniel Vondrouš ze Zeleného kruhu řekl: „Poslanci by měli největší chyby návrhu opravit nebo jej zamítnout. Nepřináší totiž deklarované zjednodušení, přehlednější a zrychlení rozhodování o stavbách při zachování účasti veřejnosti.“

Jiří Koželouh z Hnutí DUHA řekl: „Lidé chtějí mít právo vyjadřovat se u velkých staveb, které se týkají prostředí, v němž žijí. Vláda ve svém programovém prohlášení navíc slibuje, že jim toto právo neomezí. Současná podoba návrh novely stavebního zákona tomu však neodpovídá.“

Společná tisková zpráva Zeleného kruhu, Dopravní federace, Calla a Hnutí DUHA

Obce a spolky se spojily proti úložišti, chtějí změnit dosavadní postup státu

Obce a spolky dotčené přípravou hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva a dalších vysoce radioaktivních odpadů a zároveň nespokojené s postupem zodpovědných státních institucí založily Platformu proti hlubinnému úložišti jako své dobrovolné neziskové společenství. Cílem platformy je prosadit takový způsob hledání řešení

problému, který bude otevřený, průhledný a v němž obce a veřejnost budou mít zákony dostatečně garantované možnosti hájit své oprávněné zájmy.

Členské shromáždění, které se konalo 4. října 2016 v Božejovicích, si zvolilo své mluvčí, kteří se vždy po šesti měsících prostřídají. Prvním se stal Petr Klásek (starosta obce Chanovice), vystřídá jej Jiří Popelka (místostarosta města Jistebnice), třetím bude Petr Nohava (místostarosta obce Pluhův Žďár), čtvrtým by měl být Martin Schenk (spolek Nechceme úložiště Kraví hora). Aktuálně má platforma 27 členů (viz www.platformaprotiulozisti.cz) a další budou přistupovat.

Členové Platformy proti hlubinnému úložišti budou prosazovat:

Celospolečenskou debatu o problému vyhořelého jaderného paliva a různých způsobech řešení. Nelze se spokojit se situací, že doposud nebyly poctivě porovnány a zváženy přínosy a rizika různých možností, jak naložit s vyhořelým palivem, a jako jediné je připravováno právě konečné hlubinné úložiště. Upřednostňované rozhodnutí z konce minulého století o trvalém uložení odpadů na území České republiky bez možnosti budoucího vyjmutí nemusí být nutně nejbezpečnější variantou. Mělo by být zhodnoceno, jaké řešení bude mít co nejmenší dopady na život lidí a životní prostředí.

Zastavení probíhajících průzkumných prací a přehodnocení dnešního harmonogramu pro vyhledávání úložiště. Průzkumná území na sedmi lokalitách byla stanovena nejen v rozporu s názorem obcí a jejich občanů, ale také na základě rychle se měnících představ odpovědných institucí, kde všude má být úložiště hledáno. Na vině je zastaralý, uspěchaný časový plán, který nedává záruky, že jeho cílem je vybrat nejlepší dlouhodobě bezpečnou lokalitu pro vysoce radioaktivní odpad, pokud se nenalezne jiné řešení. Předem musí být zcela jasné požadavky na takovou lokalitu a odsouhlasen koncepční postup, jak ji nalézt a ověřit.

Naprostě průhledný a otevřený proces hledání řešení. Všechny relevantní dokumenty musí být veřejně dostupné a podrobené odborné oponentuře i veřejné diskusi. Postupy, jakými má být nalezeno dlouhodobě bezpečné a veřejností akceptovatelné řešení, nemohou být předmětem skrývání.

Přijetí zákonů, které zajistí, aby obce i veřejnost mohly účinně hájit své oprávněné zájmy při rozhodování o nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Stavba a provoz zařízení, kde spočinou vysoce radioaktivní odpady, výrazně a prakticky natrvalo zasáhnou do života obyvatel žijících ve vybraném regionu. Vzhledem k výjimečnosti takového projektu je nezbytné, aby obyvatelé dotčené lokality byli s jeho realizací srozuměni a vyslovili s ní souhlas. Je to princip běžně používaný v mnoha demokraticky vyspělých státech. Rovněž (evropská) směrnice Rady 2011/70/EURATOM požaduje, aby se veřejnost mohla účinně účastnit rozhodování týkajícího se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.

S těmito požadavky budou zástupci platformy oslovovat zodpovědné politiky, úřady, ale i veřejnost a to nejen v České republice. Další informace o činnosti může poskytnout: Petr Klásek, starosta obce Chanovice a mluvčí platformy proti hlubinnému úložišti, tel.: 606 745 795, email: obec.chanovice@email.cz

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Nová studie: třetinu veškeré elektřiny si v ČR budou moci vyrábět lidé sami

V České republice by již za 14 let mohly vyrábět elektřinu z vlastních obnovitelných zdrojů dva miliony lidí a v roce 2050 již každý druhý obyvatel. Pokryt by tak samovýrobci mohli třetinu naší celkové spotřeby elektrické energie. Vyplyvá to z [vydané studie](#), kterou zpracovala nezávislá nizozemská výzkumná a konzultační společnost Delf CE. Podle studie však musí být odstraněny překážky, které brání rozvoji zdrojů v majetku domácností, energetických družstev, malých podniků a veřejných institucí.

Do roku 2050 by mohla více než polovina obyvatel EU vyrábět vlastní elektrickou energii z obnovitelných zdrojů. Decentralizovaný a demokratický energetický systém založený na výrobě vlastní energie by byl schopen do roku 2050 pokrýt až 45 % energetických potřeb EU.

Studie analyzuje potenciál jak výroby, tak skladování energie tzv. „energetickými občany“ (energy citizens) či „prosumery“, tedy lidmi, kteří sami či kolektivně vyrábějí energii. Do kategorie „energy citizens“ jsou přitom zahrnuty i malé a střední podniky a veřejné instituce, například školy. Data jsou k dispozici pro současnost, rok 2030 a 2050.

Autoři studie však upozorňují, že její výsledky se mohou stát realitou za předpokladu, že budou odstraněny politické a regulační překážky, které odrazují domácnosti, veřejné instituce i celé obce vyrábět, skladovat a prodávat energii, kterou si sami vyrobí. Studii v Bruselu společně zveřejnily ekologické organizace Greenpeace, Friends of the Earth Europe, EREF (European Renewable Energies Federation) a RESCoop (European Federation of Renewable Energy Cooperatives).

Karel Polanecký, energetický expert Hnutí DUHA, řekl: „*Vlastní zdroj elektřiny může být za pár let stejně obvyklý jako studna, sud pod okapem nebo obecní rybník. Současné technologie to umožňují. Studie potvrzuje, že největší potenciál mají v České republice individuální instalace domácností (hlavně fotovoltaické panely na střeších) a větší projekty ve společném vlastnictví skupiny občanů (typicky větrné elektrárny). K využití potenciálu je třeba splnit základní podmínky: opětovně zavést zelený bonus pro větrné elektrárny ve vlastnictví či spoluvlastnictví občanů nebo obcí a dlouhodobě pevně stanovit podmínky pro samovýrobce elektřiny.*“

Jan Freidinger z Greenpeace dodává: „*Lokální, nezávislá, demokratická a čistá - to jsou hlavní atributy energie vyrobené lidmi. Evropská unie i čeští politici musí občany podporovat a chránit a ne jim házet klacky pod nohy. Jak ukazuje studie, obyvatelé Česka i celé Evropské unie mohou být základním kamenem transformace energetiky směrem k čistým obnovitelným zdrojům.*“

Z tiskové zprávy rozeslané Hnutím DUHA

Větrná a fotovoltaická energie stále levnější a lepší

Srpnové zprávy vydané laboratoří Lawrence Berkeley v Kalifornii, stejně jako další údaje poskytnuté průmyslem, ukazují, že ceny větrné a solární energie dosáhly zlomového bodu, kdy se staly

konkurenceschopnými ve srovnání s konvenčními zdroji elektrické energie. Ben Paulos se dívá na mílové skoky v solární a větrné energetice a co znamenají pro energetickou transformaci v USA.

V kukuřičných polích ve státě Iowa se točí tisíce větrných turbín. Dodávají více než 30 % celkové energie Iowa, což je nejvyšší podíl energie ve srovnání s ostatními zeměmi. Zejména během jarních větrných dnů je dostatek větrné energie na zabezpečení chodu celého státu.

Největší dodavatel elektřiny MidAmerican Energy ve státě Iowa - částečně vlastněn miliardářským investorem Warrenem Buffettem - si klade za cíl poskytnout 100 % energie z obnovitelných zdrojů. Nedávno schválil plán na připojení dalších 2 000 megawatt do sítě, takže bude získávat 85 % své energie z obnovitelných zdrojů, většinou z větru.

I když je toto číslo samo o sobě impozantní, ještě působivější je fakt, že MidAmerican Energy přitom nebude muset zvyšovat cenu elektřiny. Díky trvalému poklesu cen a zlepšené výkonnosti je větrná energie nyní nejlevnějším novým energetickým zdrojem v některých částech USA.

Ceny solární energie také rychle klesají. Ze všech amerických států je to Kalifornie, která zdaleka nejvíce vede ve využití sluneční energie. Kalifornie nyní hostí 14 tisíc megawatt fotovoltaických panelů, včetně více než 4 tisíce megawatt instalovaných na více než 400 tisících střech. Výrobci elektřiny sepisují smlouvy na prodej solární elektřiny za méně než 3 centy za kilowatthodinu [pozn. asi 72 haléřů k září 2016].

Vítr

Klesající náklady na instalaci větrných turbín se významně promítají do nižších cen za jimi vyrobenou energii, ale největší snížení cen v posledních letech pochází z vylepšení výkonu turbín.

Abychom pochopili proč, pojďme začít od základů. Větrná energie vzniká přeměnou kinetické energie větru. Čím více větru zachytíte, tím více energie si můžete vyrobit. Takže se vývojáři turbín soustředí na navrhování turbín s ještě delšími lopatkami. Aby se lopatky větrné turbíny nezabořily do země a aby zároveň nabraly vítr, který je ve větších výškách silnější, technici se zabývají také prodlužováním sloupů.

Větší rozhodně znamená lepší. Podle [zprávy Berkeley Lab](#) o stavu větrné energie se průměrná kapacita nově instalovaných větrných turbín v USA zvýšila o 180 % od roku 1999. Průměrná výška sloupu vzrostla až o 47 % a průměr rotoru je na 102 metrech, to znamená nárůst až o 113 %.

Vyšší sloupy a delší lopatky měly původně vylepšit výkon větrných elektráren v oblastech s nižší rychlostí větru, například v jihovýchodní části USA. Ale vývojáři si rychle všimli, že se stejným způsobem dá získat ještě lepší výkon ve větrných částech Států. Výsledkem je, že standardní vyhodnocení využití výkonu větrných elektráren, tzv. „kapacitní faktor“, se stále zvyšuje.

Berkeley Lab se podívala na kapacitní faktory v roce 2015 a zjistila, že jejich hodnoty se u nových projektů pohybovaly v průměru kolem 41,2 %, ve srovnání s průměrem 31,2 % u projektů postavených v období 2004-2011 a 25,8 % u projektů z let 1998-2003. Jinými slovy, účinnost větrných turbín se zvýšila o 60 % v průběhu posledních 15 let.

Lepší výkon a větší velikost turbín mají za následek nižší náklady na výrobu elektrické energie. U vnitrozemských projektů klesly smluvní ceny z 55 dolarů za megawatthodinu v roce 2009 na dnešních asi 20 dolarů za MWh [pozn. asi 480 korun k září 2016]. To jsou asi 2 centy za kWh - méně než provozní náklady u mnoha existujících elektráren.

Samozřejmě, do toho je zahrnutá federální sleva na dani z výroby. V současné době se pohybuje na 2,2 centech za kWh a s jejím

zrušením se počítá do roku 2020.

Solární energie

Náklady na solární energii jsou ovlivňovány svými vlastními faktory, ale v jednom ohledu se solární energie podobá větrné energii: samotná cena fotovoltaických panelů už dávno nerozhoduje.

Protože ceny panelů klesly tak nízkou – na pouhých 80 centů za watt [pozn. asi 19 korun k září 2016] - tvoří nyní pouze jednu pětinu celkových nákladů na rezidenční střešní systém. Některé z těchto nákladů jsou obsaženy v jiném technickém vybavení, jako jsou stojany a elektronika. Ale především jsou drahé tzv. „měkké“ nevýrobní náklady potřebné k instalaci těchto panelů na střechu, například marketing, získávání zákazníků a obstarávání povolení.

Další studie Berkeley Lab z roku 2012 bila na poplach, když poukazovala na to, že měkké náklady na solární elektřinu v Německu – v oblačném a chladném podnebí Německa – byly mnohem levnější než v USA. Díky vyspělosti trhu, výkonnosti instalatérů a procesu nezátíženému přehnanou vládní byrokracií stál rezidenční střešní fotovoltaický panel v Německu jen 2,51 dolarů/watt v roce 2012 ve srovnání s 5,52 dolary ve Spojených státech.

Od té doby bylo snížení měkkých nákladů prioritou pro [iniciativu SunShot](#) v rámci amerického Ministerstva energetiky (DOE), která si dala za cíl srazit tyto náklady na výrobu fotovoltaické elektřiny na 1 dolar/watt. Jedním z projektů SunShot byla pomoc místním komunitám ve formě zefektivnění povolovacích procesů.

Podle údajů poskytnutých od [Berkeley Lab](#) a [GTM Research](#), Spojené státy americké jsou na dobré cestě ke splnění cílů iniciativy SunShot. Cena za distribuci elektřiny mezi zákazníky prostřednictvím sítě poklesla ve srovnání s obdobím 2007-2009 o téměř 60 % na 2,70 dolarů za watt. Projekty s nejnižší cenou stály kolem 1,70 dolarů za watt. Rezidenční solární ceny klesly na 4,10 dolarů za watt v roce 2015 [pozn. asi 99 korun k září 2016], tzn. ve srovnání s rokem 2009 klesly o více než polovinu. Velké střešní komerční systémy, například ty pokrývající střechy skladišť, stály v průměru pouze 2,50 dolarů/watt.

V obou případech cena FVE modulů rovnoměrně klesala během několika posledních let, takže zisky pocházejí z jiného technického vybavení a měkkých nákladů. Ale u cen solární elektřiny v USA, které stále více než dvakrát převyšují ceny v Německu a Austrálii, je prostor pro zlepšení. To se daří realizovat například pomocí vzrůstajícího výkonu.

Fotovoltaické parky stále více používají sledovací systém pro natáčení se ke slunci, čímž se zvyšuje jejich výkon. Smlouvy s odběratelem elektřiny uzavřené pro nové systémy v roce 2015 byly kolem 50 dolarů za MWh a některé i za 30 dolarů/MWh.

Podle GTM Research mají Spojené státy instalovaných celkem 29,3 gigawatt solárních elektráren. Solární parky připojené do sítě byly v posledních několika letech nejrychleji rostoucím segmentem na trhu s elektřinou, což představuje více než polovinu z instalovaného výkonu 7,5 GW v roce 2015.

Kalifornie i nadále dominuje na trhu, s asi polovinou všech svých solárních elektráren instalovaných ke konci roku 2015. Ale tento podíl klesá se vzrůstajícím podílem v ostatních státech.

Některé části Spojených států vykazují velmi vysokou nasycenost trhu s fotovoltaikou. V okrese San Diego má jeden z osmi rodinných domů na střeše FVE panely a některá místa ještě více. Hawai s velmi

vysokými cenami elektřiny a vynikajícím slunečním svitem má více FVE panelů na jednoho obyvatele než jakýkoliv jiný stát. V roce 2014 tu pocházelo 6 % elektřiny ze slunce a 17 % domů mělo instalované FVE panely.

I když byl tento růst působivý, všechny známky poukazují na ještě větší nárůst v příštích letech. Na konci roku 2015 bylo ve Státech přinejmenším 56,8 gigawatt FVE elektráren připojených do sítě a čeká se rychlý nárůst. Od větru se očekává alespoň 8 gigawattový růst za rok: jen v samotné oblasti Midwest existuje 29 gigawatt větrných projektů, které čekají na připojení. Brzy můžeme očekávat ještě lepší a levnější větrnou a solární energii.

Originál článku: [Wind and solar get cheaper and better, German Energy Transition](#), autor: Bentham Paulos, datum: 14. září 2016, překlad Olga Kališová pro [Sonne und Freiheit](#)

Evropský parlament ratifikoval klimatickou dohodu z Paříže, ta tím vejde v platnost

Evropský parlament na začátku října souhlasil s ratifikací pařížské klimatické dohody. Tím by měly být splněny právní podmínky (tedy ratifikace minimálně v 55 státech, které zároveň vypouštějí minimálně 55 procent emisí skleníkových plynů) pro to, aby přelomová dohoda o ukončení fosilní závislosti světa vešla v platnost.

Po nedělní ratifikaci v Indii (která vypouští 4 % globálních emisí) se totiž dnes přičte 4,6 % za ty státy EU, které již ratifikovaly na domácí půdě. Celkový součet je nyní již přes 56 % a přes 60 států světa.

Další státy EU se přidávají postupně. Česká vláda ratifikaci parlamentu a prezidentovi doporučila 21. září a odsouhlasila i ratifikaci Evropským parlamentem.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl: „Začátek konce fosilní závislosti je zde. Přinese lepší prostředí pro život, pracovní místa, energetickou bezpečnost i silnější ekonomiku. Česká republika se potřebuje na změny připravit a využít velkou příležitost. Proto musí co nejrychleji přijmout antifosilní zákon, který nastaví jasné cíle a tempo a dá podnikům potřebnou jistotu. Když se dokázaly shodnout všechny členské státy EU a táhnout za jeden provaz, tak to musí dokázat i čeští politici a zákon prosadit.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Jak jsme zapomněli na Montrealský protokol (a proč je to tak dobře)

Když jsem se začínal v první polovině 90. let rozkoukávat v neziskovkách (tehdy jsme světácky říkali „endžious“), zrovna „frčela“ petice „Za záchranu ozonoféry“. Vlastně to byly petice dvě, ta druhá opatřená

ještě římskou dvojkou. Expresivní sloveso „frčeti“ jsem dnes ve spojení s peticí nezvolil náhodou. V porevolučním nadšení Češi začali sepisovat a podepisovat ve velkém. A ozónová petiční kampaň Děti Země a Hnutí DUHA je dobrým příkladem. Jejím cílem se stalo především umenšení českého příspěvku k destrukci ozónové vrstvy Země, k čemuž nás zavazoval tzv. Montrealský protokol.

Dnes už si málokdo vzpomene, že Montrealský protokol vůbec existuje. Prováděcí protokol k Vídeňské úmluvě o ochraně ozónové vrstvy byl podepsán v kanadském Montrealu v roce 1987 a zavazovala signatářské státy k postupnému omezování látek poškozujících ozónovou vrstvu, zejména tzv. freonů (chlorfluorovaných uhlovodíků). Právě freony byly shledány „zodpovědnými“ za celosvětové ubývání ozónu ve stratosféře a vznik rozsáhlé ozónové díry nad Antarktidou.

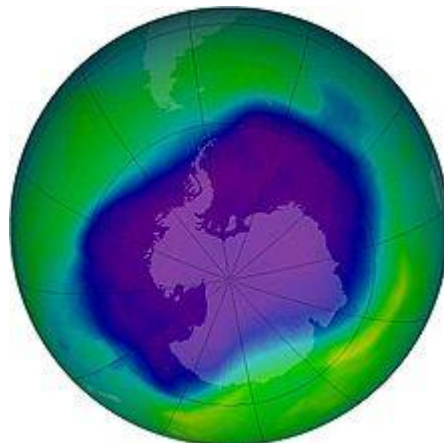
Ačkoli se ještě koncem 20. století našli skeptici, kteří vliv freonů na ozonoféru zpochybňovali, petice nakonec slavila úspěch a Česká republika začala snižovat svůj podíl na ničení ozónové vrstvy Země. Signatářských států je dnes více než 190, tedy prakticky všechny země světa, což se na stavu ozónu příznivě projevilo. A protože Montrealský protokol funguje, víceméně se dodržuje a prokazatelně chrání životní prostředí, přestali o něm Češi psát a mluvit (tedy až na několik klimaskeptiků, kteří se rozhodli rozmetat klimatologii sakumprásk).

Nedávno jsem ale objevil na jednom meteorologickém portálu článek o vědecké studii, která se pokusila odhadnout vývoj ozonoféry bez této mezinárodní dohody. Podle počítačové simulace by do roku 2065 ozónu ve stratosféře ubylo o dvě třetiny a intenzita UV záření by se zdvojnásobila (u některých vlnových délek by se zvýšila až 10 000x), pokud by Montrealský protokol neexistoval a vypouštění freonů by pokračovalo tempem ze 70. let.

Zotavující se ozonoféra nikdy nebude pro média takovým tahákem, jako byla ozónová díra. Nezbyvá než doufat, že přijde doba, kdy i Pařížská dohoda o klimatu nebo Konvence o ochraně biologické rozmanitosti upadnou v zapomnění, protože jejich cíle budou víceméně splněny. Bude to znamení, že svět se ubírá správným směrem.

Jiří Řehounek

(s využitím článku „Montrealský protokol zachránil ozónovou vrstvu“ na serveru In-počasí)

Množství některých toxických látek ohlášených znečišťovateli se snižuje, ale Spolana jich opět vypustila více

Dobré i špatné zprávy přináší nové žebříčky největších tuzemských znečišťovatelů, které letos opět sestavil ekologický spolek Arnika na základě [dat Integrovaného registru znečišťování](#) (IRZ) za rok 2015. Spolana Neratovice již druhým rokem žebříčkům vévodí. Ke špatným zprávám patří, že podnik opět meziročně zvýšil množství vypouštěných rakovinotvorných a potenciálně rakovinotvorných látek - konkrétně o šest a půl tuny. Vzrostl i její podíl na celkovém množství mutagenních látek. O téměř dvanáct tun více potenciálně rakovinotvorného styrenu vypustila do ovzduší také laminátovna Peter GFK, s.r.o. v Trhovém Štěpánově.

Dobrou zprávou pro obyvatele České republiky naopak je, že množství rakovinotvorných, reprotoxických i mutagenních látek ohlášených znečišťovateli do IRZ se meziročně snížilo, a to již podruhé. I zde je ale háček. Zvýšilo se totiž množství tzv. endokrinních látek, látek poškozujících ozónovou vrstvu Země anebo dioxinů. O tom, kdo je největším znečišťovatelem v sousedství se mohou již druhým rokem přesvědčit i samotní obyvatelé ČR v internetové aplikaci „Znečišťovatelé pod lupou“ (<http://www.znecistovatele.cz>).

Spolana Neratovice postoupila v žebříčcích výše především kvůli stále velmi vysokým emisím trichlorethylenu. „Nebezpečnost této látky byla Mezinárodní agenturou pro výzkum rakoviny (IARC) přehodnocena a trichlorethylen se nově řadí mezi látky s prokázaným karcinogenním vlivem na člověka. Kromě toho Spolana zvýšila i emise pravděpodobně rakovinotvorné látky 1,2-dichlorethanu, a to o tři a půl tuny. Jde o látku, kterou chce podnik dovážet jako

surovinu pro výrobu PVC. Vyšší emise této látky důvěru v tento záměr nezvyšují, naopak,“ komentoval vývoj v případě Spolany RNDr. Jindřich Petrlík, vedoucí programu Toxické látky a odpady spolku Arnika.

Kromě Spolany Neratovice lze za skokana roku označit Kovohutě holding DT, a.s. v Mníšku pod Brdy, které ohlásily 29 gramů dioxinů v přenosech odpady. To je zhruba množství, o kolik více tento rok celkově ohlásily podniky těchto nebezpečných látek do IRZ. Mezi prvními deseti největšími původci dioxinů figurují hned tři spalovny odpadů firmy SITA CZ, a.s., v Trmicích, ve Zlíně a v Ostravě. „Pro orgány státní správy by mělo být varovným signálem to, že ArcelorMittal a spalovna SAKO Brno označily, že odpady s obsahem dioxinů recyklují, což jde proti smyslu Stockholmské úmluvy o perzistentních organických látkách, již Česká republika ratifikovala,“ zdůraznil Petrlík.

Za rok 2015 nahlásilo úniky a přenosy nebezpečných látek celkem 1770 podniků (meziročně jich tak přibýlo sedmdesát) a počet látek se zvýšil o čtyři z 59 ohlašovaných za rok 2014 na 63 za rok 2015. Data do IRZ jako veřejně přístupné databáze hlásí samy jednotlivé provozy. Arnika na základě těchto údajů připravuje již dvanáct let žebříčky dle skupin látek, nebezpečných pro lidské zdraví a životní prostředí.

Po deseti letech zveřejňování žebříčků největších znečišťovatelů v ČR začala Arnika na podobném vyhodnocení dat v systémech IRZ v Kazachstánu a Bosně a Hercegovině. V obou zemích už také letos vyhlásila podobné žebříčky. „Zajímavé je, že stejně jako v českých žebříčcích i v těchto zemích figuruje na prvních místech nadnárodní metalurgický gigant ArcelorMittal. Studie z bosenské Zenice navíc ukázala na vysoké koncentrace dioxinů ve vejících slepic chovaných v sousedství jeho provozu,“ říká vedoucí projektů Arniky v obou zemích Martin Skalský. ArcelorMittal zůstává i v Česku největším původcem prašných emisí, přestože jejich množství výrazně snížil.

V České republice letos dále meziročně mírně vzrostly emise styrenu. Zatímco Synthos Kralupy nad Vltavou jeho emise snížil o zhruba tři tuny, laminátovna Peter GFK v Trhovém Štěpánově je zvýšila o dvanáct tun. V podílu na emisích látek potenciálně rakovinotvorných a rakovinotvorných vzrostl význam původců styrenu oproti formaldehydu. Dřevozpracující provozy v Lukavci už dosáhly míry emisí formaldehydu známějšího jihlavského Kronospanu.

V sedmnácti aktuálních tabulkách dominují znečišťovatelé zejména z krajů Moravskoslezského, Ústeckého, Středočeského a více do popředí vystoupil i Kraj Vysočina.

V letošním roce zveřejňuje žebříčky největších znečišťovatelů podle dat v IRZ sdružení Arnika v rámci projektů „Pražští znečišťovatelé pod lupou“ podpořeného Magistrátem hlavního města Prahy a „Arnika Regional & International Support for a Toxic Free Future“ podpořeného nadací Global Greengrants Fund. Vytvoření internetové aplikace a tvorbu žebříčků také finančně podpořili individuální dárci Arniky, kterým patří dík nejen náš, ale i uživatelů webu <http://www.znecitovatele.cz>.

Tisková zpráva sdružení Arnika, redakčně kráceno

Dálniční mantra

Před minulým krajským kláním sliboval Tomáš Jirsa, že bude prvním hejtmanem, který dotáhne na jih dálnici (zůstalo jen u fotomontáže na billboardech), před těmi letošními skandovali na obřích plakátech Radka Maxová s Andrejem Babišem: „Dálnici! Dálnici! Dálnici!“. A také další lídři svatosvatě slibovali, že tentokrát už to s „dé trojkou“ určitě, ale úplně určitě vyjde. Ani jihočeští politici si v této souvislosti neodpustili výpady proti údajně špatnému zákonu EIA, který společně s aktivisty zdržuje výstavbu dálniční sítě. Ono je vždycky snazší hodit na někoho vlastní chyby a selhání.

Vezměme to popořadě. Odpor proti výstavbě D3 v jižních Čechách se limitně blíží nule. Žádní aktivisté její povolování u soudu nežalují. Jediný zásadní problém si způsobili politici sami, když léta letoucí neřešili zákon o hodnocení vlivů staveb na životní prostředí (proces EIA), který byl v rozporu s evropskou směrnicí EIA. A to přesto, že na tento rozpor neziskovky ještě před vstupem ČR do Evropské unie v roce 2004 upozorňovaly. Dnes jedna polovina politiků vyčítá té druhé, že zákon neřešila, a druhá té první, že ho přijala ve špatné podobě. A obě poloviny se vzácně

shodnou, že za všechno můžou zlí ekoteroristi.

Čeští politici se stali přeborníky v přestřihávání pásek a klepání na základní kameny. České dálnice jsou však předražené a jejich výstavba se zpožďuje bez ohledu na to, zda proti nim někdo protestuje či ne. Převážná většina zdržení je způsobená neschopností Ředitelství silnic a dálnic ČR zajistit včas potřebné podklady nebo dlouhodobou nečinnost úřadů, jež nerespektují správním řádem stanovené lhůty rozhodování. Žaloby nevládních organizací ve skutečnosti mnoho nezmohou, protože jim soud téměř nikdy nepřiznává odkladný účinek. V praxi tedy platí, že po několika letech soud konstatuje oprávněnost žaloby, zatímco po dálnici se už jezdí.

Takže i kdyby politici chtěli sebevíc, i kdyby získali podporovatelé dálnice D3 v jihočeském zastupitelstvu 150 % hlasů, bylo by jim to platné asi jako mrtvému zimník. Ačkoli staronový hejtman Jiří Zimola zřídil fond na výkup pozemků pod budoucí dálnicí, do něhož velkoryse nahrnul 10 milionů korun, stejně se nic nestalo. Výkupy pozemků stojí. Dálnice (ne)staví stát, nikoli kraje. To ovšem většina voličů netuší.

Jiří Řehounek (s přispěním Miroslava Patrika)

MŽP dalo megalomanskému jezu u Děčína absurdně třetí šanci

Ministerstvo životního prostředí dne 14. září 2016 již potřetí vrátilo Ředitelství vodních cest ČR jeho dokumentaci EIA o hodnocení vlivů jezu u Děčína na životní prostředí k přepracování, neboť byla opět zpracována v rozporu se zákonem. MŽP ve svém vyjádření v devíti bodech žádá například lépe posoudit vlivy na soustavu NATURA 2000 u nás a v Německu. Děti Země tento postup považují za politicky tah hnutí ANO, neboť správně měl být vypracován nezávislý posudek a téměř jedenáct let probíhající proces EIA měl být již ukončen. Stát za přípravu jezu za 4,2 miliardy Kč dosud utratil již 600 miliónů Kč.

„Pokud ministerstvo před krajskými volbami potřetí vrátí další lajdáckou dokumentaci EIA pro jez Děčín, ačkoliv je dávno zřejmé, že jez nelze bez významného škodlivého vlivu na přírodu postavit, považujeme to za nepřijatelný politický zásah ministrů Richarda Brabce a Dana Ťoka a hnutí ANO s cílem předstírat

férovost, objektivnost a transparentnost rozhodování,“ hodnotí postup MŽP předseda Děti Země Miroslav Patrik.

Podle něho jsou důvody pro třetí vrácení dokumentace EIA jen zástupné, neboť ignorují její trvalé závažné nedostatky jako manipulativní vyhodnocování variant vyšší splavnosti Labe a předstírání odbornosti. Podle Děti Země politicky motivované vrácení dokumentace EIA dokládá i formulace důvodů, neboť její třetí verze je stejně vadná jako druhá, u které byly důvody k vrácení podrobně uvedeny a nijak se nezměnily.

Hlavním autorem třetí špatné dokumentace EIA je Tomáš Šikula z firmy HBH Projekt, s. r. o., (18 dílčích studií) a spolupracujícími firmami jsou firmy WELL Consulting, s. r. o., (27 dílčích studií) a Ekopontis, s. r. o. Neodborné hodnocení vlivů jezu na soustavu NATURA 2000 provedl Jiří Zahradka z firmy AQ-Service, s. r. o. (3+3 dílčí studie). Obě ekologická hodnocení, placená z veřejných prostředků, potřetí neodpovídají zákonu.

Podle Děti Země šéf ŘVC ČR Lubomír Fojtů, stejně jako jeho předchůdci Jan Skalický a Miroslav Šefara, prosazováním dopravně neodůvodněného a ekologicky vysoce škodlivého jezu u Děčína opět zbytečně utratil milióny korun za různé bezcenné studie a stanoviska, která zastírají skutečné negativní vlivy jezu.

„S ředitelem Fojtů máme ty nejhorší zkušenosti, neboť jeho úřad svou nečinností a obstrukcí neustále porušuje zákon o právu na informace. ŘVC ČR nám už asi devět měsíců nezákonně tají čtyři studie firmy HBH Projekt a WELL Consulting, které posuzovaly vliv kanálu u Přelouče na Slavíkovy ostrovy,“ upozorňuje dále Patrik, podle kterého mělo být ŘVC ČR dávno zrušené, protože jde o neúčinnou státní instituci.

Tisková zpráva Děti Země

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Houby na houby

„Houby jsou produktem ďábla vymyšleným jen proto, aby narušil harmonii ostatní přírody, přiváděl do rozpaků a zoufalství botaniky,“ napsal v roce 1751 francouzský botanik Sébastien Vaillant. Vystihl tím poměrně přesně pocity mnoha biologů, zatímco prostí aplikovaní mykologové (= houbaři) mají v otázce hub v podstatě jasno.

Takže co jsou ty houby vlastně zač? Kdysi jsme si mysleli, že houby jsou něco jako nezelené rostliny. Takové kytky bez chlorofylu. Později jsme pro ně vytvořili samostatnou říši na úrovni rostlin i živočichů. A historie jejich poznávání je také nekončícím sledem domnělých i skutečných omylů, rušení, obnovování, slučování a vylučování skupin.

A přestože houby na rozdíl od většiny živočichů nemají nožičky, kloní se dnes vědci k tomu, že jsou živočichům příbuzné a patří s nimi do jedné systematické skupiny jménem Opisthokonta. Alespoň dokud se nezačnou kloubit k něčemu jinému. Tak v tom aby se mykolog vyznal!

Jiří Řehounek

VLČÍ a RYSÍ HLÍDKY se rozrůstají

Zájemců o Vlčí a Rysí hlídky Hnutí DUHA přibývá po celé zemi. Ekologická organizace pro ně během podzimu připravila osm úvodních odborných školení v pěti oblastech ČR. První z nich již proběhlo v obci Příbohy. Během následujících víkendů se uskuteční podobná školení také na Šumavě, v Jizerských horách, Jeseníkách či Beskydech. Účastníci se setkají s odborníky z Hnutí DUHA, správ chráněných krajinných oblastí a národních parků nebo dalších odborných institucí zabývajících se velkými šelmami.

Terénní lektoři Hnutí DUHA provedou nováčky také praktickou částí školení v krajině. Nové poznatky si tak mohou ihned ověřit v praxi. Program školení bude doplněn promítáním tematických dokumentárních filmů i záběrů z fotopastí, které zachycují život velkých šelem v jejich přirozeném prostředí.

Získané znalosti budou noví dobrovolníci Vlčích a Rysích hlídek využívat především v zimě, kdy Hnutí DUHA každý víkend organizuje několik akcí zaměřených na monitoring a ochranu velkých šelem. Za sezónu pak jde až o 150 společných monitorovacích akcí. Dobrovolníci při pravidelném procházení terénu zaznamenávají nalezené pobytové znaky velkých šelem (např. stopy, trus), odebírají vzorky pro DNA a potravní analýzy a na vhodná místa umísťují fotopasti. Kromě pobytových znaků velkých šelem zaznamenávají také údaje o přítomnosti dalších chráněných druhů zvířat, například vydry říční nebo jeřábka lesního. Důležitou součástí práce Vlčích a Rysích hlídek je i osvěta a šíření nezkraslených informací o velkých šelmách mezi místními obyvateli, turisty, lesníky a myslivci. Právě tolerance těchto skupin obyvatel k přítomnosti velkých šelem je zásadní pro jejich život.

Vlčí a Rysí hlídky jsou také prevencí proti pytláctví, svou přítomností v terénu odrazují potenciální lovce.

Členové hlídek se vydávají do míst, ve kterých jsou velké šelmy v ohrožení, pátrají po známkách pytláctví a upozorňují na přítomnost masitých újedí, u nichž existuje velké riziko nelegálního zastřelení šelmy. V roce 2015 dobrovolníci Vlčích a Rysích hlídek našli desítku nelegálních újedí v různých oblastech výskytu velkých šelem. Jejich odstranění úspěšně vyřešili s uživateli mysliveckých honiteb.

Poznatky z terénu zdokumentované dobrovolníky Vlčích a Rysích hlídek Hnutí DUHA pravidelně zveřejňujeme na svých stránkách www.selmy.cz a v mapové aplikaci www.mapa.selmy.cz. Získané údaje o životě velkých šelem využívá Hnutí DUHA k osvětě veřejnosti, zároveň slouží i pro práci odborných institucí. Pracovníci Hnutí DUHA pravidelně publikují výsledky monitoringu společně s univerzitními vědci v českých i zahraničních odborných časopisech.

S rostoucí informovaností české veřejnosti o velkých šelmách a významu jejich přítomnosti v naší přírodě stoupá zájem dobrovolníků o účast v Rysích a Vlčích hlídkách. Jen za loňskou sezónu se společných akcí účastnilo 572 dobrovolníků, kteří v terénu nachodili téměř 14 tisíc kilometrů.

V letošním roce zaznamenaly fotopasti Hnutí DUHA hned několik zajímavých záběrů. Mezi ty nejzajímavější bezpochyby patří hrající si vlčata v CHKO Kokořínsko- Máchův kraj, vlčata z CHKO Broumovsko či nové důkazy o rozmnožování rysa ostrovida v Novohradských horách <https://youtu.be/q7fo3Ey6Klw>.

Pro zájemce o účast na některém z podzimních školení jsou stále volná místa. Přihlášky na jednotlivá

školení jsou dostupné na stránkách www.selmy.cz. Školení se uskuteční na následujících místech a termínech: 7.-9.10. CHKO Kokořínsko-Máchův kraj, Stráž pod Ralskem, 21.-23.10. CHKO Jizerské hory, Hejnice, 4.-6.11. CHKO Beskydy, Bumbálka, 18.-20.11. CHKO Jeseníky, Lipová-lázně, 25.-27.11. CHKO Beskydy, Huslenky, 25.-27.11. NP Šumava, Prášily, 9.-11.12. Pošumaví, Prachatice.

„Poslední poznatky o počtu a genetickém stavu rysů v jihozápadních Čechách říkají, že zdejší populace je velmi křehká a ohrožená kvůli své izolovanosti a nízké početnosti. Dlouholetá systematická práce státní ochrany přírody v kombinaci s velkým zájmem a nadšením našich dobrovolníků může šumavským rysům skutečně pomoci. Dobrovolníci hlídek jsou dobře vyškoleni a díky jejich práci v terénu máme z Pošumaví řadu nových údajů. Doslova každým dnem očekáváme také příchod vlků do námi sledovaných oblastí. Zveme proto všechny zájemce především z jižních a západních Čech, aby se k nám přidali a pomohli nám chránit zdejší vzácné šelmy,“ říká koordinátorka Rysích hlídek na Šumavě Josefa Volfová.

„Vlčí hlídky se mnoho let zaměřovaly na oblast česko-slovenského pohraničí. Velký zájem o účast v hlídkách nás loni vedl k rozšíření Vlčích hlídek také do Jeseníků. I v letošním roce přidáváme nové oblasti, ve kterých se budou hlídky pohybovat, monitorovat velké šelmy a svou přítomností odrazovat pytláky. Vyslyšeli jsme žádosti zájemců z oblastí CHKO Kokořínsko-Máchův kraj a CHKO Jizerské hory a právě do těchto chráněných území v letošním roce hlídky rozšiřujeme. Dobrovolníci Rysích a Vlčích hlídek dohromady přinášejí informace o výskytu velkých šelem ve většině našich hraničních pohoří,“ dodává koordinátor Vlčích hlídek Jiří Beneš.

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně upraveno a kráceno)

POZVÁNKY NA AKCE

Calla Vás zve na besedu

Jak se pozoruje a fotí česká divočina?

Divočina zdaleka nejsou jen národní parky a místa, která člověk neovlivnil. Stačí vědět, jak se koukat, a příroda se vám odmění. Ptáci barevní jak papoušci nebo naopak maskovaní tak, že vypadají jako kůra stromů? Plaché šelmy, které nás potkávají a my o nich ani nevíme? Tajemná zvířata noci a jejich neobvyklé zvuky? Na besedě s fotografem divoké přírody a zakladatelem projektu Setkání s rysem Martinem Tomášem se dozvíte, jak v přírodě pozorovat různá zvířata, jaké zajímavé situace se dají zažít a třeba i jak dobře využít fotografickou techniku.

Ve čtvrtek 3. listopadu od 18,15 do 20 hodin

v galerii Měsíc ve dne v Českých Budějovicích, Nová ul. 3.

Akce se koná v rámci Jihočeských dnů s Krascem za finanční podpory Jihočeské krajské sítě environmentálních center KRASEC a Jihočeského kraje a je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Calla a Hnutí DUHA České Budějovice
vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelených čtvrteků

Ptáci zemědělské krajiny

S ornitologem Václavem Zámečnickem (ČSO)

Tři dříve běžné ptačí druhy vyprávějí příběh o tom, jak se naše zemědělská krajina v posledních desetiletích změnila a proč právě ptáci vázaní na toto prostředí z naší přírody mizí nejvíce.

POZOR MIMOŘÁDNĚ ve středu 23. listopadu 2016 od 18:15 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Hnutí DUHA České Budějovice, Dlouhá 134, Kaplice, tel: 380 311 459
ceskebudejovice@hnutiduha.cz, <http://www.hnutiduha.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Calla Vás zve na pracovní seminář

**„Německé zkušenosti se socio-ekonomickou transformací regionu
po ukončení těžby uranu“**

v úterý 8. listopadu 2016 od 17,00

v podkrovním sále Městského muzea v Bystřici nad Pernštejnem

V regionu Bystřicka dochází k zásadním proměnám, které přináší konec těžby a zpracování uranu státním podnikem DIAMO, který byl zároveň výrazným zaměstnavatelem v regionu. Diskutuje se budoucnost regionu a jeho další sociální a ekonomický vývoj. V Německu skončila těžba uranu po roce 1990. Samosprávy v okolí bývalého uranového dolu Lichtenberg u Ronneburgu na východě Německa (spolková země Durynsko) již tedy svoji dostatečnou zkušenost s transformací regionální ekonomiky mají. Jak žijí obyvatelé měst a obcí dnes a co jim pomohlo ze strany německé vlády, spolkových zemí či společnosti Wismut GmbH, která zajišťuje rekultivační práce? Přijďte si vyslechnout německé zkušenosti a diskutovat Vaše další možnosti v kraji Vysočina.

Program:

Zahájení setkání – představení účastníků

17,00 – 17,30 **Socio-ekonomická transformace regionu Ronneburg z pohledu samospráv**
Krimhild Leutloff, starostka města Ronneburg

17,30 – 17,45 **Průmyslová zóna Bystřice nad Pernštejnem**
Karel Pačiska, starosta Bystřice nad Perštejnem

17,45 – 18,00 **Prostředky podpory ze strany agentury CzechInvest**
Adam Joura, Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest

18,00 – 18,15 **Podpora turismu v oblasti a co je k ní ještě třeba**
Vladimír Vecheta, destinační společnost Koruna Vysočiny

Diskuse

Občerstvení a tlumočení zajištěno.

Prosíme o Vaše potvrzení, zda se semináře zúčastníte a to nejpozději do 6. listopadu 2016 Olze Kališové na e-mail olga.kalisova@calla.cz či telefon: 720 995 944.

[Pozvánka ke stažení.](#)

JIHOČESKÉ DNY S KRASCEM

1. - 18. 11. 2016

1. 11. Vyhlášení výsledků soutěže Jihočeská ratolest

Slavnostní vyhlášení výsledků 6. ročníku soutěže projektů na ochranu životního prostředí v rámci tiskové konference.

KDE: Krajský úřad (Kulatý sál), U Zimního stadionu 2, České Budějovice

V KOLIK: 10:00

POŘÁDÁ: Krasec, z. s. , krasec@krasec.cz

3. 11. Jak se pozoruje a fotí česká divočina?

Divočina zdaleka nejsou jen národní parky a místa, která člověk neovlivnil. Stačí vědět, jak se koukat, a příroda se vám odmění. Ptáci barevní jak papoušci nebo naopak maskovaní tak, že vypadají jako kůra stromů. Plaché šelmy, které nás potkávají a my o nich ani nevíme. Tajemná zvířata noci a jejich neobvyklé zvuky. Na besedě s fotografem divoké přírody a zakladatelem projektu Setkání s rysem Martinem Tomášem se dozvíte, jak v přírodě pozorovat různá zvířata, jaké zajímavé situace se dají zažít a třeba i jak dobře využít fotografickou techniku.

KDE: Galerie Měsíc ve dne v Českých Budějovicích, Nová 3

V KOLIK: 18:15 – 20:00

POŘÁDÁ: Calla, romana.panska@calla.cz

3. 11. Jak s odpady?

Promítání dokumentu „Jak s odpady?“ a beseda s Petrem Nohavou z Hnutí DUHA.

KDE: Kinokavárna Kaplice, Linecká 434, Kaplice

V KOLIK: 17:00

POŘÁDÁ: Hnutí DUHA České Budějovice, ceskebudejovice@hnutiduha.cz

8. 11. Klimatické zařízení má poruchu

Promítání filmu „Klimatické zařízení má poruchu“ s besedou a diskuzí na toto téma. Jak člověk a hospodaření v krajině přispívá ke klimatickým změnám, vliv zemědělství na klima.

KDE: Městské muzeum Týn nad Vltavou, Nám. Míru 1

V KOLIK: 18:00

POŘÁDÁ: Semenec, o.p.s., semenec.ops@gmail.com

10. 11. Ozvěny EKOfilmu

Promítání vybraného filmu z letošního ročníku Mezinárodního filmového festivalu o životním prostředí EKO FILM 2016 a následná beseda. Filmu bude zaměřen na šetrnou spotřebu. O výběru filmu budeme informovat v předstihu.

KDE: Dům u Beránka, Krajinská 35, České Budějovice

V KOLIK: 18:30

POŘÁDÁ: Rosa o.p.s., rosa@rosacb.cz

11. 11. Invazní druhy II

Po úspěšném loňském semináři, který se věnoval převážně invazním bezobratlým živočichům, přinášíme seminář invazní druhy II, na kterém zazní nejnovější poznatky o psíkovi mývalovitém, mývalu severním a dalších vybraných invazních druzích i legislativě spojené s problematikou invazí.

KDE: Krajský úřad (místnost č. 325), Boženy Němcové 49/3, České Budějovice

V KOLIK: 9:00 – 15:00

POŘÁDÁ: Český nadační fond pro vydru, isimova@vydry.org

14. 11. Cestovatelská beseda: Z Vodňan do Vilniusu a Rigy...

V září 2016 jsme se vydali za krásami Litvy a Lotyšska. 10 dní v těchto zemích, stovky zážitků, bezpočet emocí a pár splněných přání. Půjdeme se o ně s Vámi podělit, tak přijďte.

KDE: MEVPIS FROV JU, Na Valše 207, Vodňany

V KOLIK: 18:00

POŘÁDÁ: FROV JU, středisko MEVPIS, plachtova@frov.jcu.cz

15. 11. Konference Podzimní dny EVVO pro učitele základních škol a víceletých gymnázií

Konferenci s cílem setkání všech aktérů environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) doprovází semináře, diskuzní skupiny, pracovní dílny a příklady dobré praxe nejen z jižních Čech.

KDE: Krajský úřad (místnost č. 325), Boženy Němcové 49/3, České Budějovice

V KOLIK: 8:30 - 16:00

POŘÁDÁ: CEGV Cassiopeia, kotasova@cegv-cassiopeia.cz

16. 11. Konference Podzimní dny EVVO pro učitele středních škol

Konferenci s cílem setkání všech aktérů environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) doprovází semináře, diskuzní skupiny, pracovní dílny a příklady dobré praxe nejen z jižních Čech.

KDE: Krajský úřad (místnost č. 325), Boženy Němcové 49/3, České Budějovice

V KOLIK: 8:30 - 16:00

POŘÁDÁ: CEGV Cassiopeia, kotasova@cegv-cassiopeia.cz

16. 11. Dotace pro úspory energie a obnovitelné zdroje – aktuálně a přehledně

Uvažujete o rekonstrukci svého domu a chcete snížit jeho energetickou náročnost? Přemýšlíte o výměně kotle nebo o instalaci solárního zařízení? Chcete stavět pasivní dům? Odborný energetický poradce Mgr. Bohuslav Čtveráček Vám v rámci tohoto semináře poskytne aktuální přehled, kdo a za jakých podmínek může žádat o dotace a z jakých dotačních programů.

KDE: E.ON Poradenské centrum, F. A. Gerstnera 6, České Budějovice

V KOLIK: 15:00 – 17:00

POŘÁDÁ: Energy Centre České Budějovice, ivana@eccb.cz

16. 11. Ornitologická expedice do Maroka

Přednáška o ornitologické expedici do Maroka, která se uskutečnila na jaře 2015. Jakub Vlček a Aleš Vondrka Vás seznámí nejen s ptáky této severoafrické země, dozvíte se i mnoho zajímavého také z její historie a tamní kultury.

KDE: Kavárna Ve Skále, Pivovarská 61, Vimperk

V KOLIK: 18:00

POŘÁDÁ: ZO ČSOP Šumava, info@csopsumava.cz

VSTUP NA VŠECHNY AKCE JE ZDARMA.

Jihočeské dny s Krascem pořádá síť Krasec za finanční podpory Jihočeského kraje.

Exkurze Blatského muzea z cyklu Přírodou krok za krokem

sobota 5. 11.

Houby Borkovických blat

Exkurze za podzimními druhy hub rostoucích na rašeliništi (přírodní rezervace Borkovická blata)
i v okolních lesích.

vedoucí: Pavel Špínar (správce NPP Luční, Tábor)

sraz: Borkovická blata, parkoviště na začátku naučné stezky (cca 2 km severovýchodně od Mažic), 10:00

délka trasy: cca 7 km (doporučujeme vzít si s sebou oběd)

Kontakt: RNDr. Daniel Abazid – Blatské muzeum, tel. 734 570 330

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce října 2016. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!